

MEZŐTÚR VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK BŰNMEGELŐZÉSI ÉS KÖZBIZTONSÁGI STRATÉGIÁJA 2019-2023

„Meg akarjátok előzni a bűntetteket? Tegyétek, hogy a törvények világosak, egyszerűek legyenek, és hogy a nemzet egész ereje azok védelmére összpontosuljon, s egyetlen része se használtassék fel megsemmisítésükre. Tegyétek, hogy a törvények ne annyira az emberek osztályait, mint inkább magukat az embereket szolgálják. Tegyétek, hogy az emberek tartsanak tőlük. De csakis tőlük tartsanak. A törvényektől való félelem üdvös, de végezetes és melegágya a bűnöknek az embereknek embertől való félelme.”

(Cesare Beccaria: A bűnökről és a büntetésekről)

Tartalom

I.	Bevezetés	3
	1. A stratégia célja	3
	2. Alapelvek	3
	2.1 Az önkormányzás lényege	3
	2.2. Közbiztonság fogalma, tartalma	4
	2.3. A bűnmegelőzés fogalma, eszközrendszere	5
	2.4. A bűnmegelőzés ösztársadalmi üggyé tétele	10
	3. A stratégia jogi alapjai	12
II.	Helyzetelemzés	12
	1. Mezőtúr város jellemzői	13
	2. Mezőtúr város közbiztonsági jellemzői	15
	2.1. A településen ismerté vált bűncselekmények száma	15
	2.3. Mezőtúr város baleseti helyzete	17
	2.4. A város közbiztonsága érdekében tett rendőri intézkedések	18
	2.5. Bűn- és balesetmegelőzés	19
	3. Tűzvédelem	20
	4. Katasztrófavédelem	22
III.	Célok és prioritások	23
	1. Prioritások	23
	2. Az egyes prioritásoknak és beavatkozási területeknek a feladatai	24
	2.1. A gyermek- és fiatalkori bűnözés megelőzése	24
	2.2. Mezőtúr város biztonságának fokozása	26
	2.3. A családon belüli erőszak megelőzése	30
	2.4. Az áldozattá válás megelőzése, az áldozatsegítés, az áldozat kompenzációja	31
	2.5. A bűnismétlés megelőzése	33
IV.	Összegzés	35

I. Bevezetés

A bűnözés Magyarországon a rendszerváltozás óta robbanásszerűen növekedett. Az ismerté vált bűncselekmények többsége a lakosság vagyoni- és személyi biztonságát közvetlenül sérti, az élet minőséget kedvezőtlenül befolyásolja. E folyamatot nem követte a társadalom és az állampolgárok önvédelmi mechanizmusainak kifejlesztése. A nyugat-európai államokban a bűnmegelőzési stratégiával és az ehhez igazodó cselekvési programokkal jó eredményeket értek el a közbiztonság javításában. A bűnmegelőzés 1995. óta működő hazai rendszerét az Európai Unió tagállamaira vonatkozó követelményeknek és az ENSZ, valamint az Európa Tanács ajánlásainak megfelelően úgy kell átalakítani, hogy az integrálódjon a magyar társadalom védelmi mechanizmusába.

1. A stratégia célja

A bűnmegelőzés az egész társadalom közügye, melyben részt vesznek az állami szervezeteken kívül az önkormányzatok, civil és egyházi szervezetek, a gazdaság szereplői és tágabb értelemben a családok és maguk az állampolgárok is. A bűnmegelőzésben szereplőknek mindet meg kell tenniük az áldozattá és az elkövetővé válás, a bűnisméltés megelőzéséért, a bűnalkalmak csökkentéséért.

Mezőtúr Város Önkormányzatának feladata a város közbiztonsági és bűnmegelőzési stratégiájának a megfogalmazása, a célok és prioritások kijelölése, a széleskörű összefogás biztosítása, a közös feladatok eredményes ellátása. A korszerű társadalmi bűnmegelőzés szellemében megfelelő keretet kell biztosítson a megelőzésben tevékenykedők közötti célirányos párbeszéd megteremtése érdekében kifejtett tevékenységhez, hiszen fontos, hogy a helyi problémákat helyben, összehangoltan oldják meg és a hozott intézkedések mindig egymást erősítsék.

2. Alapelvek

2.1 Az önkormányzás lényege

Az önkormányzás a népszuverenitás alkotmányos alapelveire épül. Lényege, hogy a választópolgárok közvetlenül, illetve választott képviselők útján kerülnek bevonásra a helyi közügyek megoldásába, amelyek intézésére az önkormányzatokat törvény hatalmazza fel, különösen az alábbiak tekintetében:

- a lakosság közszolgáltatással való ellátása,
- a közhatalom önkormányzat típusú helyi gyakorlása,
- a fentiekhez kapcsolódó szervezeti, személyi és anyagi feltételek biztosítása.

A bűnmegelzést és közbiztonságot érintő kiemelt feladatok:

- a bűnokok feltárása, megállapítása,
- a sértetté válást befolyásoló tényezők feltárása,
- a bűnalkalmak számát redukáló intézkedések megfogalmazása,
- a bűnmegelőzés célrendszerének meghatározása,
- az elsőbbséget élvező célok és a nagy jelentőségű feladatok meghatározása,
- a döntések előkészítése, döntés, majd megrendelés a megfelelő szakmai szervezetek felé,
- a feladatok közös végrehajtására szoros együttműködés az önkormányzat, a szakmai szervezetek, a helyi intézmények, a helyi társadalom tagjai között, és a végrehajtásra való ösztönzés,
- a bűnmegelőzésben együttműködők között folyamatos partnerségi viszony fenntartása,
- a társadalmi megelőzési program és az ezzel kapcsolatos információk hatékony továbbítása, folyamatos közzététele.

2.2. Közbiztonság fogalma, tartalma

A stratégiakészítés elvi alapja az, hogy mit tekintünk közbiztonságnak, milyen tartalommal bíró fogalomból vezetjük le tennivalóinkat. A legáltalánosabb kategória **a biztonság, ami nem más, mint háborítatlan, mindenféle bántódástól mentes állapot**. A közbiztonság a biztonság az egyik szelete, csakúgy, mint a jogbiztonság, a létbiztonság, a katonai biztonság. Az egyértelmű definiálás segít abban, hogy elhatároljuk a közbiztonságot a biztonság többi szegmensétől, és kijelöljük a bűnmegelőzés helyét a közbiztonságon belül.

Közbiztonság alatt fogalmilag a belső rendet, a közrend, valamint az élet- és vagyonsbiztonság megvalósulását értjük. A fogalom tágabb értelmezésben belső stabilitást jelent, melyhez sorolják az állam működésének sértetlenségét, a szociálpolitikai és közegészségügyi biztonságot, a szolgáltatásokkal való ellátás biztonságát, a társadalom erkölcsi normáihoz és elvárásaihoz való alkalmazkodást, valamint a haza védelmét, az idegen hatalmak illegális adatszerzésének megakadályozását.

A közbiztonság egy állapot, amelyben az embereknek nem kell bántódásra, veszélyekre számítaniuk, ha pedig ilyenek bekövetkeznek, segítségre lelnek az állam erre hivatott szerveinél. Ez egy ideális állapot, ami össztársadalmi méretekben nem kivitelezhető. Tökéletes biztonság nincs, legfeljebb egy optimális biztonsági szint érhető el. A közbiztonságról – hasonlóan, mint az egészségről – általában akkor beszélünk, amikor annak hiányát érzékeljük. A közbiztonság állapotát, mint adott helyre és időpontra érvényes helyzetet szokás meghatározni.

A közbiztonság azonban infrastrukturális tényező is, amely befolyásolja a beruházási szándékot, az idegenforgalmat, az állampolgárok mindennapjait, hangulatát, a letelepedési kedvét. A település közbiztonsági állapotát a helyi problémák összessége határozza meg, melyek kezelése és a bűncselekmények megelőzése is csak helyi összefogással lehetséges. A bűnözés mérséklése

a lakosság és a rendőrség közös feladata, az igazságügyi szervekkel (bírószék, ügyészség) összhangban.

A közbiztonság összetevői – a fogalom egyes oldalai – jellemzik az adott térség helyzetét, illetve azt, hogy milyen hiányok mutatkoznak a közbiztonság ideális állapotán. Eszerint a közbiztonság alkotóelemei az alábbiak:

- az emberek békés, jogsérelemtől, háborítástól mentes léte, az élet, a testi épség, a becsület, a szabadság, a vagyon bántódásmentessége, valamint az állampolgári jogok és kötelezettségek érvényesítésének biztonsága, mint igény;
- a bűnözés, a terrorizmus, az illegális migráció, az egyéb devianciák, a tűz és a katasztrófák elleni védekezés, valamint a bűnmegelőzés és a bűnözés elleni harc állami, társadalmi eszközrendszere;
- a közterületek és a közlekedés biztonságát, zavarmentessége, mint igény, illetve a közállapotok rendjének jogi, rendészeti és intézményi eszközökkel való biztosítása.

A közbiztonság ugyanakkor rendszer, amely alatt mindazoknak a jogszabályoknak, állami és társadalmi szervezeteknek, vállalkozásoknak, továbbá feladatoknak és funkcióknak az összességét értjük, amelyek rendeltetése a társadalom egészének, a közösségeknek és az egyéneknek a védelme a jogellenes emberi magatartásokkal szemben. A közbiztonság helyzetét számtalan tényező alakítja, amelyek egymásra épülnek, egymástól függenek, tehát rendszert alkotnak. Az összetevők egyikének vagy másikának elhanyagolása megbontja az egyensúlyt, és biztonsághiány lép fel.

A sok elemből álló biztonságteremtésnek része kell, hogy legyen az ország, a település, a szervezet, az egyén életének, tevékenységének.

2.3. A bűnmegelőzés fogalma, eszközrendszere

A bűnözés növekedése bebizonyította, hogy túlnyomóan büntetőjogi eszközökkel a probléma nem kezelhető. Cesare Beccaria jogtudós már 1764-ben kifejtette: **“A bűncselekményeket jobb megelőzni, mint büntetni.”** A büntetőjog szerepe másodlagos, mert represszív jellegű, a megtörtént bűncselekmények elkövetőire, azok felelősségre vonására koncentrálnak.

A bűnmegelőzés fogalmilag a jövőben elkövetendő bűncselekmények elleni fellépést, azaz olyan hatások kifejtését jelenti, amelyek korlátozzák a bűnelkövetési okokat és gátolják a bűnözés feltételeit. A 115/2003. számú országgyűlési határozat szerint „bűnmegelőzés minden olyan intézkedés és beavatkozás, amelynek célja vagy eredménye a bűnözés mennyiségi csökkentése, az állampolgárok biztonságérzetének minőségi javítása, történjék az a bűnalkalmak

csökkentésével, a bűnözést előidéző okok hatásának mérséklésével, vagy a sértetté válás megelőzésével.”. A bűnmegelőzés a közbiztonság alakításának szerves része.

A bűnözés okai és feltételei között meg kell még említeni az úgynevezett „nagy környezetbe” (makromili) tartozó szociális ellátottságot, az egészségügyi és közigazgatási fejlettséget, a műveltségi szintet, az igazságszolgáltatás pontosságát, gyorsaságát, a munkanélküliség mértékét és az általa érintett rétegeket, az általános gazdasági helyzetet, a létminimum szintje alatt és annak közelében élők számát, a lakáshelyzetet és a szociális ellátottsághoz szervesen kapcsolódó további tényeket.

A személyiség kialakulását is közvetlenül befolyásoló „kis környezet” (mikromili) –a család, az iskola, a munkahely, a baráti kapcsolatok, szórakozási lehetőségek és szokások– is befolyásolják a bűnözés mértékét és minőségét. A megelőzésről elsődlegesen a makro- és mikro-környezetben lévő okokat figyelembe véve kell gondoskodni.

A bűnmegelőzésnek három fő iránya, dimenziója, van: a bűnök csökkentését célzó (általános), az egyes bűncselekmények és devianciák lehetőségét korlátozó (különös), valamint az egyén védettségét, a sértetté válás elkerülését befolyásoló (speciális) preventív tevékenység. Ezeket az Európa Tanács dokumentumai a bűnmegelőzés pilléreinek is nevezi, hangsúlyozva, hogy a háromféle cselekvési módot minden közösségben egyidejűleg kell alkalmazni, tartós eredmény csak a komplex alkalmazástól várható.

- A bűnök csökkentésére irányuló általános prevenció az elsődleges. A társadalompolitika integrált része, ami akkor valósul meg, ha a társadalom alakítását célzó állami, önkormányzati döntésekben érvényesülnek a megelőzési szempontok, és ha a társadalmi viszonyok a kriminogén hatásokat nem gerjesztik. A bűnözést kiváltó, vagy azt elősegítő okokat csökkenti, ha a jogi szabályozás mentes az ellentmondásoktól, nem táptalaja a kijátszásnak, a joghézagok adta visszaéléseknek, hatékony ellenőrzési rendszert épít ki, és nem szenved a büntető felelősségrevonás hatástalanságában, valamint ha a gazdaságban a tisztességes munka, a megfelelő vagyonkezelési és pénzügyi fegyelem az uralkodó, továbbá ha a szociális intézkedések a túlzott társadalmi polarizáció és a munkanélküliség okozta feszültségek enyhítését, a hátrányos helyzetek kiküszöbölését, és az emberek morális állapotának fejlesztését célozzák.
- A bűnelkövetési lehetőségek szűkítésére vonatkozó különös megelőzés feladata a bűnalkalmak számának redukálása, az egyes bűncselekmények valószínűségének minimalizálása, valamint a veszélyforrásokkal és biztonsági kockázatokkal való törődés. A bűnmegelőzésnek ez a szintje a társadalmat ösztönző, mozgósító olyan programok és technikák intézményesítésére törekszik, amelyek a nagy és kisközösségek, az intézmények, a gazdasági szereplők és az állampolgárok önvédelmi képességét, bűnözéssel szembeni védettségét fokozzák. A bűnözés mennyiségi és minőségi

visszaszorítása érdekében foglalkozik a veszélyeztetett területek és objektumok biztonságával, a környezeti és természeti értékek védelmével, a tipikus és megelőzhető bűncselekmény-fajtákkal, továbbá az egyéb deviancia-jelenségekkel (alkoholizmus, kábítószer-fogyasztás, prostitúció).

- A speciális prevenció az egyénről szól. A bűnmegelőzésnek ez a szintje a veszélyeztetett személyekkel, célcsoportokkal foglalkozik, azok védelmével, akik objektív helyzetük, személyes tulajdonságaik révén fokozottan vannak az áldozattá, sértetté válás veszélyének kitéve (gyermek- és fiatalok, idősek, elesettek, pénzkezeléssel foglalkozók, alkoholisták). A megelőzés eme dimenziójának feladata az egyén biztonságra nevelése, az, hogy a potenciális sértettek mindent megtegyenek áldozattá válásuk elkerülése érdekében. A konkrét védekezés elmulasztását állami intézkedés nem pótolhatja. A speciális prevenció más oldalról azok visszatartására koncentrál, akik adottságaik vagy környezetük hatására könnyen bűnelkövetővé válhatnak (börtönből szabadultak, kábítószer-élvezők, alkoholisták, deviáns személyek, mentális problémákkal küszködők). A bűnelkövetéstől való visszatartás egyik útja a törvények tiszteletére nevelés. E célt szolgálják a büntetőjogi és szabálysértési büntetések, melyektől az állam azt várja, hogy az elkövető tartózkodjék hasonló cselekmények jövőbeni elkövetésétől. A bűnismétlés megelőzése ellenőrzési intézkedéseket, ugyanakkor a visszaeső elkövetők társadalmi beilleszkedésének támogatását igényli.

A bűnmegelőzés a társadalom közügye. Differenciált rendszer, ami azt jelenti, hogy a társadalmi, közösségi jellegű megelőzést a lakosság biztonságérzetét közvetlenül befolyásoló hagyományos bűnözéssel szemben kell alkalmazni, míg a bűnözés magasabb megjelenési formáival (nemzetközi és szervezett bűnözés, terrorizmus, illegális migráció) szemben a bűnüldöző szervek szakmai fejlesztése, nemzetközi kooperációja biztosíthat hatékony védelmet.

A bűnmegelőzés módszerei sokrétűek, átszövik a megelőzés mindhárom dimenzióját. Elsősorban a bűnalkalmak korlátozása, a megfelelő védekezés alkalmazása, a tájékoztatás és propaganda, valamint a hatékony büntetőpolitika emelendő ki.

- A bűnalkalmak korlátozása alatt átfogó módszertant értünk.

Elemi:

-a preventív jelenlét. Kiemelt jelentőséggel bír a közterületek, nyilvános helyek és bűnügyileg veszélyeztetett objektumok gyakori ellenőrzése. A rendőr, a biztonsági őr vagy polgárőr a jelenlétével is eltántoríthat lehetséges tetteket a jogsértő magatartástól.

-a rendszeres ellenőrzés, illetőleg felügyeleti tevékenység. A szakszerű és következetes ellenőrzés képes felfedni a szabálytalanságokat, s ezzel elejét venni, hogy a kisebb jogszerűtlenségek bűncselekménybe torkolljanak. Az ellenőrzöttség tudata szükségképpen az előírások betartására készíti.

-további bűncselekmények, illetve a bűnismétlés megakadályozása a bűncselekmény okainak, elősegítő körülményeinek a felderítése és megszüntetése (közömbösítése) útján.

- Megfelelő védekezés alkalmazása, mellyel kapcsolatban négyféle védekezési mód ajánlott.

Ezek:

-a helyes magatartási szabályok, más szóval taktikai szabályok betartása. Itt az elővigyázatosságról, a kellő körültekintés tanúsításáról van szó, ami még pénzbe sem kerül. A lényeg, hogy az emberek figyelmetlenségükkel ne adjanak esélyt a bűnözőknek.

-a fizikai védekezés, a mechanikai védelem adta lehetőségek felhasználása,

-a jelző- és riasztóberendezésekkel operáló elektronikai védelem igénybevétele,

-a személyi védelem, azaz élő erős őrzés alkalmazása.

- Bűnmegelőzési propaganda kifejtése. Aktív tudatformáló munkával kell erősíteni a társadalom tagjainak önvédelmi reflexeit. Ismertetni szükséges a védekezés hatékony, de jogszerű módjait és technikáit, valamint az ezt szolgáló lehetőségeket és eszközöket. Meg kell győzni a lakosságot, hogy a bűnmegelőzés ösztársadalmi érdek, amiben mindenkinek megvan a maga feladata és felelőssége.
- Hatékony bűnüldözési és igazságszolgáltatási munka. A bűncselekmények és elkövetőik minél teljesebb körű felderítése, majd következetes elítélése optimális eszköz. A bűnelkövetők többsége kalkulál, hogy van-e kockázata cselekményének. Ha a tettes számára érzékelhetően nagy a lelepleződés és felelősségre vonás rizikója, az visszatart, míg az alacsony felderítési vagy igazságszolgáltatási határfok szinte sugallja, hogy bátran lehet bűnözni. A megelőzést az szolgálja igazán, ha röviddel az elkövetést követően megfelelő büntetés kerül alkalmazásra.

Az Európa Tanács határozatot fogadott el az Európai Bűnmegelőzési Hálózat felállításáról, és meghatározta az EU célkitűzéseit, valamint a prevenciós politika prioritásait. Ebben célkitűzésként fogalmazódik meg, hogy:

- növelni kell az emberek biztonságérzetét, és csökkenteni az áldozattá válás kockázatát,
- elő kell mozdítani a „jó kormányzást”, különös tekintettel a korrupció megelőzésére,
- csökkenteni kell a bűnalkalmakat, és növelni annak valószínűségét, hogy a bűnelkövetőt megbüntetik,
- csökkenteni kell azoknak a környezeti tényezőknek a hatását, amelyek következtében valaki a bűnözés vagy bűnismétlés világába kerülhet,
- elő kell mozdítani és terjeszteni a jogkövető magatartás kultúráját és a konfliktusok erőszakmentes elhárításának módszereit.

A bűnmegelőzési intézkedések egyidejűleg több, egymással párhuzamos célkitűzés megvalósulását is elősegíti.

	Feladat	Megoldások
Elsődleges prevenció	Negatív hatások feltárása, veszélyeztetett csoportok, egyének felkutatása. Helyi társadalmi folyamatok elemzése, negatív jelenségek kialakulásának megelőzése.	Gazdasági folyamatok tudatos befolyásolása. Közlekedési szerkezet, építési szabványok meghatározása, vagyonvédelem biztosítása, városrendezés bűnmegelőzési szempontú vizsgálata, fejlesztése. Kockázatelemzés és ehhez kapcsolódó felvilágosítás, hiteles információk szolgáltatása, bűnmegelőzési módszerek terjesztése, intézményes segítő eszközök kidolgozása.
Másodlagos prevenció	A már veszélyzónában lévő kábítószerfüggő, alkoholisták, bűnöző családokban nevelkedő, illetve nem családban nevelkedő fiatalokkal való fokozott foglalkozás.	Fokozottabb figyelem a veszélyesebb tevékenységet ellátó cégek, intézmények dolgozóira (banktisztviselő, rendőr, kereskedő, stb.), illetve a fizikai adottságainál fogva kiszolgáltatottabb személyekre (idősek, gyerekek, egyedül élők, fogyatékosok).
Harmadlagos prevenció	A már megtörtént bűncselekményekre való intézményes reakciók, az áldozatok segítése.	Áldozat és elkövető családjának segítése, negatív hatások alól történő kivonás.

2.4. A bűnmegelőzés ösztársadalmi ügyé tétele

A társadalmi bűnmegelőzés folyamatos jellegű tevékenység. Az önkormányzat feladata, hogy népszerűsítse a bűnmegelőzést és teremtsen lehetőséget a lakosságnak, valamint az érintett szervezeteknek a bűnmegelőzésben való aktív részvételre, legyen az konkrét projekt vagy egy fennálló problémára vonatkozó lakossági fórum. E célból szervezni kell – a rendőrségre és médiára támaszkodva – népszerűsítő kampányokat, közösségi rendezvényeket. A bűnmegelőzési stratégia végrehajtásának alapvető feltétele, hogy nyitott legyen a szakmai kezdeményezésekre és gondoskodjon a legjobb módszerek és bevált szakmai megoldások elterjesztéséről.

A bűnmegelőzési tevékenysége során célirányos és eredményes partneri kapcsolatok fejlesztésére kell, hogy törekedjék:

- a rendőrség, az ügyészség, a bíróság, a pártfogói felügyelői szolgálat,
- a tűzoltóság, a katasztrófavédelem, a környezetvédelem, a polgárőrség szervezetével,
- az egészségügyi, szociális, oktatási és kulturális intézményekkel, munkaügyi szervezetekkel,
- tevékenységükben a bűnmegelőzést elősegítő civil szervezetekkel, alapítványokkal, egyesületekkel, egyházakkal,
- a gazdasági élet szereplőivel, szervezeteivel,
- a média képviselőivel.

Továbbá elengedhetetlen a jól működő gyermekvédelmi jelzőrendszer is, melynek célja a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése. A gyermekvédelmi jelzőrendszer működtetése állami és önkormányzati feladat.

A jelzőrendszer tagjai:

- az egészségügyi ellátórendszer (védőnői szolgálat, a házi orvos, a házi gyermekorvos)
- személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók (család-és gyermekjóléti szolgálat, család-és gyermekjóléti központ);
- a közoktatási intézmények (nevelési-oktatási intézmény, nevelési tanácsadó);
- a rendőrség;
- az ügyészség;
- a bíróság;
- a pártfogó felügyelői szolgálat;
- az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek;
- a menekülteket befogadó állomás, a menekültek átmeneti szállása;
- javítóintézet, gyermekjogi képviselő;
- megyei kormányhivatal;

- az állam fenntartói feladatainak ellátására kijelölt szerv;
- munkaügyi hatóság;
- egyesületek, alapítványok, társadalmi szervezetek; egyházak;
- állampolgárok.

Szerepet kell, hogy kapjon a társadalmi összefogás, az önkormányzatok, a lakosság, ezen belül a civil szervezetek, intézmények, valamint a polgárőrségek tevékenysége. Kiemelten kell kezelni a **Városi Polgárőrség** működésének biztosítását és anyagi támogatását.

Városunkban aktív Polgárőr Egyesület működik, melynek alapvető célja a közrend védelme, a bűncselekmények számának csökkentése, a lakosság biztonságérzetének javítása, bűnmegelőzés a lehető legnagyobb mértékű jelenléttel az adott területen. A polgárőr mozgalom biztosítja a közbiztonság javításáért és megszilárdításáért tenni akaró állampolgárok szervezett és célirányos részvételét a bűnözés elleni fellépés, a bűnmegelőzés, a közlekedés biztonsága, a gyermek-és ifjúságvédelem társadalmi feladatainak megvalósításában. Feladatukat a területileg illetékes önkormányzat, egyéb állami és társadalmi szervezetek segítségével, a rendőri szervekkel szoros együttműködve, a területi sajátosságok és követelmények alapján kidolgozott módszerek alapján látják el.

A helyi polgárőrség több mint 20 éve működik városunkban. Jelenleg 36 fő a létszámuk.

Feladatuk, tevékenységi területük:

- a város és lakói éjszakai nyugalmanak és értékeinek megőrzése
- közintézmények, boltok, vállalkozók telephelyeinek ellenőrzése
- postai kézbesítők munkájának segítése
- szőlős, gyümölcsös kertek éjszakai felügyelete
- városi rendezvényeken, kirakodó vásárokon a rend biztosítása
- választások idején a szavazóhelyiségek őrzése
- a bűnmegelőzésben, a közlekedés biztonságában, az ifjúságvédelemben való hatékony együttműködés a Mezőtúri Rendőrkapitánysággal, oktatási intézményekkel, minden olyan szervezettel, aki felelősséget érez a város közrendjéért és közbiztonságáért
- a Szomszédok Egymásért Mozgalom széleskörű ismertetése, kiépítése

A **Szomszédok Egymásért Mozgalom** (SZEM) az egymásra való odafigyelésen alapszik, mellyel sokat tehet a közbiztonság megteremtéséért maga a lakosság is, így indokolt minél szélesebb kör bevonása a programba. A SZEM mozgalmat a lakossággal fórumokon, szóróanyagokon és személyes megkereséseken keresztül is folyamatosan ismertetni, propagálni kell. Ezen mozgalom elsősorban az idősebb korosztály körében népszerű, annak a városban történő kiépítését, folyamatos működtetését az önkormányzattal és a városi kapitánysággal közösen együttműködve a polgárőrség végzi.

A partneri kapcsolatokra alapozott bűnmegelőzési stratégia azonban nem képzelhető el jól szervezett, hatékonyan működő kommunikációs lánc nélkül. A lakosság felé reális tájékoztatást, felvilágosítást kell adni, ezzel is biztosítva azokat a lehetőségeket, melyek segítik az önvédelmi mechanizmusok kialakulását, támogatják a közösségi együttműködés formáit. A bűnmegelőzési kommunikáció egyik feladata lehet a valós bűnügyi helyzet és az arról kialakított média-kép ellentmondásainak a feloldása, a helyi médián keresztül a lakókörnyezet bűnügyi eseményeiről történő hiteles és a megelőzés érdekeit szolgáló, cselekvésre is serkentő tájékoztatás megteremtése. Az adott, helyi bűnügyi eseményekre történő, időszerűen reagáló prevenciók ismeretanyag átadás.

3. A stratégia jogi alapjai

- A helyi önkormányzatokról szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény alapján települési önkormányzat feladata a közbiztonság helyi feladatairól való gondoskodás. Az önkormányzatnak – az említett törvényi felhatalmazás alapján – jogában áll a saját bűnmegelőzési és közbiztonsági stratégiáját megalkotni és megvalósításáról gondoskodni.
- A rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény III. fejezete határozza meg a települési önkormányzat és a rendőrség kapcsolatát. Felhívja a figyelmet az önkormányzati és rendőri vezetők közbiztonsággal kapcsolatos közös feladataira.
- a 1744/2013. (X.17.) Korm. határozat a Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiáról (2013-2023).

II. Helyzetelemzés

A modern európai felfogás szerint a közbiztonság olyan kollektív társadalmi termék, amely az egyének és közösségeik tevékenységéből, az állami szervek hatósági intézkedéseiből, a polgárok önvédelmi képességei és a vállalkozói piac nyújtotta szolgáltatások együtteséből alakul ki.

A bűnügyi statisztikák csak a hatóságok tudomására jutott bűncselekményekről és a felderített bűnelkövetőkről tájékoztatnak. A lakosság közbiztonsággal kapcsolatos véleményét azonban számtalan más tényező is befolyásolja, többek között a bűnüldöző hatóságok iránti bizalom, a munkájuk eredményességéről való vélekedés.

A lakosság szubjektív biztonságérzetének felmérésénél figyelembe kell venni a rendőri szolgáltatás minőségének külső megítélését is. Támponként vehető számításba az önkormányzatok képviselőtestületei előtti rendőrségi beszámolók, lakossági fórumok tapasztalatai. Figyelemmel kell lenni a sajtóban megjelenő információkra, pozitív és esetlegesen

negatív visszajelzésekre. Konkrét támpontot jelentenek a vezetői fogadóórák tapasztalatai által levonható következtetések is. Segítséget nyújtanak az adott terület bűnügyi helyzetét áttekintő, az értékelő-elemző munkát előtérbe helyező munkamódszerek.

A társadalom közösségeinek igen eltérő a bűncselekményekkel kapcsolatos tűrőképessége. Van olyan közösség, amelyben az utca rendezetlensége, az engedély nélkül árusítók, a hajléktalanok jelenléte a biztonság kockázati tényezőjének számít. Máshol a konfliktusok erőszakos megoldása az ott élők életmódjának része, a hétköznapiok velejárója.

Azonban összességében elmondható, hogy folyamatos önkormányzati és lakossági elvárás a bűncselekmények elkövetőinek minél nagyobb arányú felderítése. Élénken reagál a közvélemény egy-egy kiemelt súlyú bűncselekmény bekövetkezésére, különösen a súlyos élet elleni deliktumok esetén. Az ilyen bűncselekmények megelőzése, felderítése elsőrendű elvárás a rendőrséggel szemben.

1. Mezőtúr város jellemzői

Mezőtúr városa Jász-Nagykun-Szolnok megyében helyezkedik el, a Mezőtúri Járás központja, mely jelentős közszolgáltatói intézményhálózattal rendelkezik, valamint oktatási, egészségügyi és kulturális centrum szerepet tölt be a térségben.

A város a megye keleti részén, a Tiszántúlon található, és a Hortobágy-Berettyó csatorna keresztezi. Területe 289,72 km², lakossága 16086 (2018. évi KSH adatok alapján). Mezőtúr közúton a 46-os útról, Túrkeve felől a 4202-es, Tiszaföldvár felől a 4628-as, Szarvas felől a 4631-es úton közelíthető meg. Mezőtúr város a megyeszékhely Szolnoktól 46 km, míg Budapesttől 144 km távolságra van, a városban vasútállomás és autóbusszpályaudvar is található. Mezőtúr közúti megközelíthetősége kedvezőtlen, amely az M44-es autópálya tervezett megépítésével jelentősen javulni fog. A belterületi úthálózat hossza közel 100 km, a burkolt utak aránya 70% körüli.

A város jelentős építészeti értékekkel és egyedi természeti adottságokkal rendelkezik. Ezek közül kiemelkedik a város központban található zöldfelületi rendszer, a főtérhez kapcsolódó Hortobágy-Berettyó főcsatorna partja, Közép-Európa harmadik legnagyobb holtágrendszere és a termálvíz, gyógyvíz jelenléte.

A város az ország legnagyobb agyagkészletével rendelkezik, ami évszázadok óta bázisa a túri fazekasiparnak, melyet Badár Balázs tett világhíressé. Az ország Fazekasmúzeuma is itt található. Mezőtúr azonban a vizek, a holtágak, a rendezvények és az iskolák városa is.

A település gazdasági szerkezete, fejlettsége elmarad az országos és a megyei átlagtól. A társas

vállalkozások részaránya alacsony, a városban nincs elegendő foglalkoztató. A település gazdasága főként a mezőgazdaságra (erdőgazdálkodás halászat), valamint kisebb mértékben az iparra (építőipar) épül. A városban külföldi beruházások is találhatóak, a gazdaságfejlesztés terén az egyik lehetőséget a külterületen található, működő iprai park fejlesztése jelentheti.

A munkanélküliség a városban 5,1 %. A regisztrált munkanélküliek száma Mezőtúron 570 fő, míg a járásban 899 fő (2019. június hónapra vonatkozóan).

A munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint:

ált. iskolai végz. nélkül: 69 fő
általános iskola: 188 fő
szakiskola: 9 fő
szakmunkásképző: 140 fő
gimnázium: 70 fő
szakközépiskola: 61 fő
szakgimnázium: 0 fő
technikum: 11 fő
főiskola: 20 fő
egyetem: 2 fő

A munkanélküliek száma életkor szerint:

25 év és alatta	17 év és alatta	2 fő
	18 - 20 év	19 fő
	21 - 25 év	84 fő
26 - 50 év	26 - 30 év	47 fő
	31 - 35 év	45 fő
	36 - 40 év	49 fő
	41 - 45 év	60 fő
	46 - 50 év	53 fő
50 év felett	51 - 55 év	57 fő
	56 - 60 év	65 fő
	60 év felett	89 fő

2. Mezőtúr város közbiztonsági jellemzői

Egy település közbiztonsága jelentősen függ a lakosság anyagi helyzetétől, műveltségi szintjétől és morális állapotától. A lakosság összetételének sajátosságaiból következtetéseket lehet levonni a bűnözés mértékére illetve annak típusaira is. Bizonyos társadalmi csoportok a bűnözés tekintetében veszélyeztetettebb helyzetben vannak, mint mások. A nők, fiatalok, idősek nyilvánvaló, hogy fizikai-alkati, illetve mentális jellemzőik miatt gyakrabban válhatnak bizonyos bűncselekmények áldozatává. A bűnözés jellegét és nagyságrendjét azonban országos tendenciák, a gazdasági környezet és a társadalmi problémák is meghatározzák. A munkanélküliség, az elszegényedés, a megélhetéshez szükséges anyagi javak korlátozottsága magában hordozza a bűncselekmények elkövetését.

A társadalom értékrendje és erkölcsi normái az utóbbi években jelentősen átalakultak, a szabályok betartása ma már nem követendő példa. A szociális problémák pedig gyakran deviáns viselkedési formákkal járnak együtt. Ennek egyik jellemzője az élet, a testi épség elértéktelenedése, a konfliktusok erőszakos megoldására való törekvés. Kriminológiai kutatások támasztják alá, hogy az erőszak általános kísérőjévé vált a bűnözésnek.

Mezőtúr város közrend-közbiztonságát a Mezőtúri Rendőrkapitányság biztosítja. A rendőrkapitányság tevékenységének elsődleges célja az, hogy széleskörű társadalmi összefogással megfelelő biztonságot teremtsen az illetékességi területén található települések számára. Alapvető célja a közrend, a közbiztonság javítása, a lakosság biztonságérzetének erősítése, a jogsértések visszaszorítása.

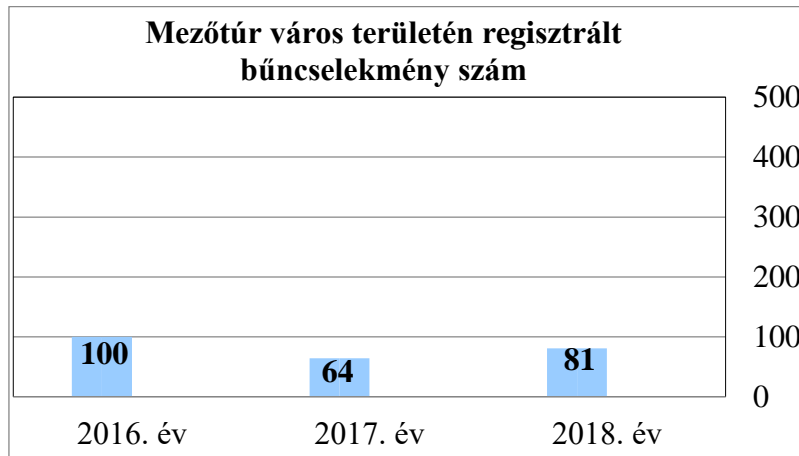
Az elmúlt 3 évben a rendőrségi beszámolóba foglaltak szerint a rendőrkapitányság illetékességi területén közbiztonsági deficit nem keletkezett, a közbiztonságra a kiegyensúlyozottság volt jellemző. A hazánkat átszelő migrációs útvonalak a Mezőtúri Járást illetve Mezőtúr város területét nem érintik. A terület illegális migrációival nem érintett, illegális migráns elfogására 1 esetben került sor, 2017. évben.

A Mezőtúri Rendőrkapitányság illetékességi területén a települési önkormányzatok és a Rendőrség együttműködésének helyzetére, a települések közbiztonságára vonatkozó felmérésre adott válaszok átlaga alapján az elmúlt 3 év vonatkozásában 2018. évben érték el a legmagasabb értéket. A kérdőíves felmérés során az önkormányzatok által rögzített válaszok átlaga az értékelt időszakban kiemelkedően magas, 4,92 (2017. évben 4,90, 2016. évben 4,81) volt.

2.1. A településen ismerté vált bűncselekmények száma

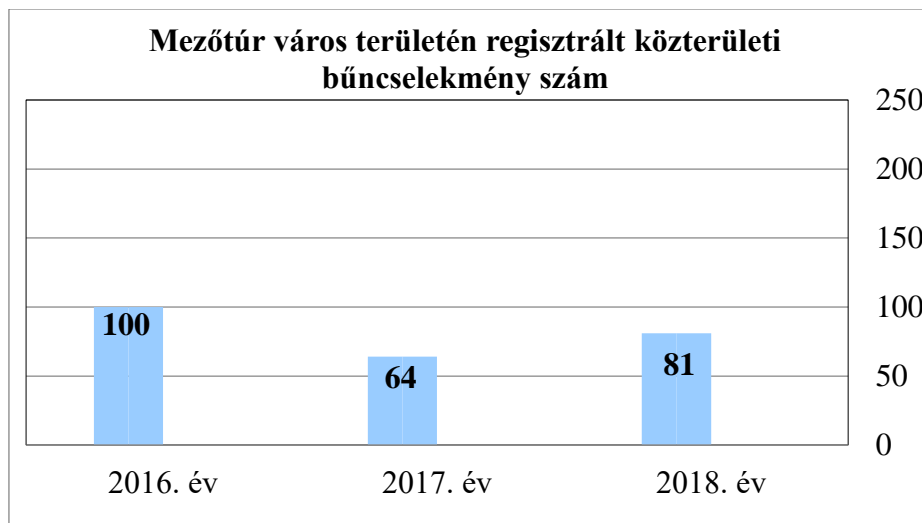
A Mezőtúri Rendőrkapitányság illetékességi területén 2016-ban 546, 2017-ben 382, 2018-ban pedig 285 bűncselekményt regisztráltak. Ezen belül Mezőtúr város területén a regisztrált bűncselekmények száma 2016-ban 349, 2017-ben 281, 2018-ban pedig 261 volt, mely utóbbi

érték a 2016-as regisztrált bűncselekményi számhoz viszonyítva 25,21 %-os csökkenést mutat.

A város bűnügyi fertőzöttsége is folyamatosan csökkent. 2018-ban a 100.000 lakosra jutó regisztrált bűncselekmény szám 1623, míg 2017-ben 1721, 2016-ban pedig 2145 volt.

A közterületen elkövetett bűncselekmények vonatkozásában 2016-ban 100, 2017-ben 64, 2018-ban pedig 81 történt. A 2018-as érték mintegy 26,56%-os emelkedést mutat az előző évhez képest. A kiemelten kezelt bűncselekmények száma azonban folyamatosan csökkent a városban, míg 2016-ban 227, 2017-ben 182, addig 2018-ban 138 ilyen bűncselekményt regisztráltak.

A tavalyi évben a rendőrkapitányság illetékességi területén a nyomozás-eredményességi mutató az összes bűncselekmények tekintetében 70,1% volt, mely 14,4%-os emelkedést mutatott az előző évhez képest. A közterületen elkövetett regisztrált bűncselekmények nyomozási-eredményességi

mutatója 88%-os volt 2018. évben, amely 2,9%-os emelkedést mutat a 2017. évhez viszonyítva. Szintén emelkedett a kiemelten kezelt regisztrált bűncselekmények nyomozási-eredményességi mutatója is, mely 2018-ban 56,5%, míg 2017-ben 45,6% volt.

Bűncselekmények főcsoportonkénti megoszlása az alábbiak szerint alakult. A kiemelten kezelt bűncselekmények közül a testi sértések száma 2016-ban 17, 2017-ben 10, míg 2018-ban 11 volt, ezen belül a súlyos testi sértés 2016-ban 8, 2017-ben és 2018-ban pedig 3-3 történt. A garázdaság bűncselekmények számában az elmúlt 9 évben csökkenő a tendencia, azonban 2017. és 2018. vonatkozásában enyhe emelkedés (24-ről 26-ra) volt tapasztalható.

A vagyon elleni bűncselekmények közül a lopások összes bűncselekményen belüli aránya a városban 2016-ban 54,73%, 2017-ben 48,04%, míg 2018-ban 33,33% volt.

A lopások száma folyamatosan csökkenő tendenciát mutat a településen, 2016-ban 158, 2017-ben 135, 2018-ban pedig 87 került regisztrálásra. Folyamatosan csökkent továbbá a betöréses lopások (2016-ban 49, 2017-ben 42, 2018-ban 38) valamint a lakásbetörések száma (2016-ban 39, 2017-ben 18, 2018-ban 12) is. A rongálások vonatkozásában is hasonló a tendencia, 2016-ban 8, 2017-ben 4, 2018-ban pedig 3 került regisztrálásra.

Kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmény (terjesztői magatartás, kábítószer kereskedelem vonatkozásában) az elmúlt 3 évben összesen 3 (2016-ban 1, 2017-ben 0, 2018-ban pedig 2) került regisztrálásra.

A rendőrkapitányság hatáskörében vizsgált legsúlyosabb bűncselekmény a rablás, mely 2016-ban és 2017-ben nem történt a városban, azonban 2018-ban 2 is regisztrálásra került.

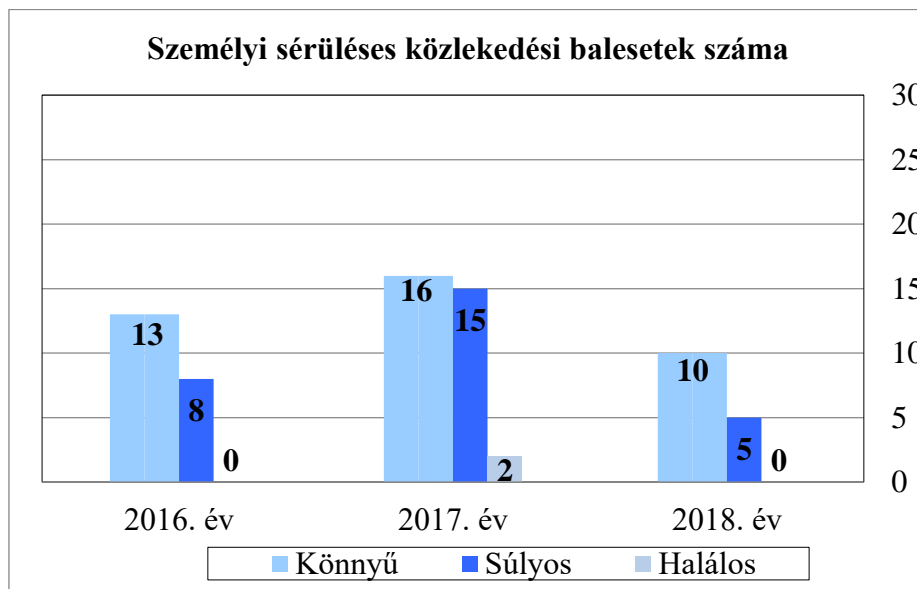
2.2. A tulajdon elleni szabálysértések valamint az igazgatásrendészeti tevékenység alakulása a településen

A tulajdon elleni szabálysértésekkel kapcsolatosan elmondható, hogy azok száma csökkent a városban, 2016-ban 117, 2017-ben 77, míg 2018-ban 56 ilyen eljárás indult. Ezen szabálysértések felderítési mutatója 2016. évben 46,48%, 2017. évben 49,18% és 2018. évben 41,94% volt.

Az igazgatásrendészeti tevékenység során 229 szabálysértési feljelentés készült a rendőrkapitányságon a tavalyi évben, míg 2017-ben 255, 2016-ban pedig 293. Az egyes tényállások közül a közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése, érvénytelen hatósági engedéllyel vagy jelzéssel való közlekedés és a közúti közlekedési igazgatási szabályok megsértése szabálysértését követték el leggyakrabban az eljárás alá vont személyek.

2.3. Mezőtúr város baleseti helyzete

Mezőtúr területén 2018. évben 15 személyi sérüléssel járó baleset történt, mely csökkenést mutat az előző évekhez képest, mikor is 2017-ben 33, 2016-ban pedig 21 személyi sérüléssel járó baleset történt. 2018-ban halálos eredménnyel járó baleset nem volt, míg 2017-ben 2 is történt a város területén. 2018-ban csökkent a könnyű és súlyos sérüléssel járó balesetek száma is az előző évhez képest. Az elmúlt 3 év adatait az alábbi táblázat tartalmazza a könnyű, a súlyos valamint a halálos kimenetelű személyi sérüléssel járó balesetek vonatkozásában.

A személyi sérüléssel járó baleseteket túlnyomórészt a személygépkocsi vezetők, jóval kisebb számban a tehergépkocsi vezetők, segédmotorosok, kerékpárosok, gyalogosok okozták. A balesetek a gyorsulás, az elsőbbségi, kanyarodási szabályok megszegése, az előzési szabályok be nem tartása miatt történtek.

2.4. A város közbiztonsága érdekében tett rendőri intézkedések

A lakosság szubjektív biztonságérzetének alakulásában jelentős szerepet játszik a rendőrség közterületen való jelenléte. A rendészeti tevékenység szerves részét képezik az időskorúak védelmét célzó fokozott ellenőrzések valamint a lakosság szubjektív biztonságérzetének javítására tett ellenőrzés sorozatok, melyek a közterületek rendjének további erősítését szolgálják. A rendőrkapitányság működési területén 2018. évben nőtt a közterületre vezénylések száma és nőtt a rendőrök közterületen teljesített óráinak a száma is az előző évhez viszonyítva. Kiemelt tevékenységként kezelték az idegenforgalmi szezonból adódó rendőri feladatokat, a városhoz tartozó vízfelületek köré épült hétfélig házak, üdülők biztonságát, a rendezvények biztosítását.

Mezőtúr városban 3 körzeti megbízott látja el feladatát, akik szolgálatuk nagyrészt a

közterületeken töltik. A meghatározott városrészek lakóival való kapcsolattartásuk folyamatos és közvetlen. Fogadóóráik alkalmával a lakosság rendelkezésére állnak, a felmerülő problémák megoldásában segítenek nyújtanak valamint az állampolgárok jelzései alapján megteszik a szükséges intézkedéseket.

2.5. Bűn- és balesetmegelőzés

A Mezőtúri Rendőrkapitányságon **több prevenció program is folyamatban van**, ezek az "iskolarendőre", az "iskolai bűnmegelőzési tanácsadói", a "Szülők és a családok a rendőrség partnereie a kábítószer-bűnözés megelőzésében", a "Házhoz megyünk!", a "BikeSafe", a "Sértettvédelmi", "Kisebb települések-nagyobb biztonságban. Négy megye összefogása a falvakban élőkért", "A 18. életévüket be nem töltött személyek kábítószer-, és alkoholfogyasztásának visszaszorítása érdekében a szórakozóhelyek, a zenés, táncos rendezvények és a vendéglátó ipari egységek ellenőrzésének fokozása" programok.

A rendőrkapitányság kapcsolata a társszervekkel folyamatos. Rendszeresen részt vesznek az Önkormányzat közbiztonsági és szociális kerekasztali megbeszélésein, az éves gyermekvédelmi tanácskozáson, esetmegbeszéléseken. A jelzőrendszeri tagok részére több alkalommal is tartottak prevenció tájékoztató előadásokat.

A különféle programok kapcsán jelen vannak az általános és középiskolákon, óvodákban, ahol bűn- és balesetmegelőzési előadásokat, tájékoztatókat tartanak, ezen túl élménypedagógiai játékokat, kerékpáros vetélkedőket szerveznek a tanulók részére. Rendszeresen részt vesznek az iskolák programjaiban (nyílt-, egészség- és diáknapi, pályaeorientációs napok), a nyári szünetben pedig az iskolák és az Önkormányzat által szervezett gyermektáborokba kapcsolódnak be különféle prevenció tevékenységgel. A rendőrség bűnmegelőzéssel foglalkozó munkatársai megjelennek az illetékességi területen lévő összes település, így Mezőtúr város különböző rendezvényein is. Ezen alkalmakkor vagyonvédelmi és bűnmegelőzési játékokkal, ajánlásokkal, kiadványokkal, bemutatókkal várják az érdeklődőket.

A megelőző vagyonvédelem és a balesetmegelőzés érdekében rendszeresen tartanak előadásokat az idősek részére. A tájékoztatók alkalmával az aktuális bűncselekmények megelőzési lehetőségeire is felhívják a figyelmet valamint szóróanyagokat, ajánlásokat is bocsátanak a résztvevők rendelkezésére. A Mezőtúri Rendőrkapitányságon évek óta működő Sérítettvédelmi program keretében az áldozatvédelmi csoport tagjai rendszeresen felveszik a kapcsolatot a programba bevont személyekkel, és felkeresik őket.

Az Önkormányzat által biztosított biztonságtechnikai, vagyonvédelmi eszközök szétosztására a Mezőtúri Rendőrkapitányság került felkérésre, a rászorulóknak részére történő eljuttatásuk jelenleg is folyamatban van. Ezen eszközök lakossági tájékoztatók alkalmával történő bemutatásával is arra törekszik a rendőrség, hogy az állampolgárok önvédelmi mechanizmusát erősítse.

A "Házhoz megyünk!" vagyonvédelmi program keretében a rendőrség bűnmegelőzési szakemberei rendszeresen tartanak kitelepüléseket a városban. A felállított információs pontokon a lakásbetörések, gépkocsi feltörések és lopások megelőzése mellett egyéb (trükkös lopások, csalások, családon belüli erőszak, drogprevenció, kerékpár lopások stb.) bűnmegelőzési kiadványokkal várják a lakosságot. A kitelepülések alkalmával illetve külön is végrehajtják a kerékpárok regisztrációjáról szóló, "Bikesafe" programot is. Ennek keretében a regisztrált kerékpárok (annak fényképe és paraméterei) és azok tulajdonosainak adatai bekerülnek egy országos nyilvántartásba, így annak eltulajdonítása esetén már pontos adatokkal tudja a rendőrség körözni és felkutatni a lopott értéket.

A kábítószer prevenció területén a rendőrség drogprevenció referense a "Szülők és a családok a rendőrség partnereie a kábítószer-bűnözés megelőzésében" program keretében rendszeresen tart előadásokat a tanulóknak, a pedagógusoknak és a szülő részére az aktuális problémákról, a megelőzés és a megsegítés lehetőségeiről. Évek óta havi rendszerességgel hajtják végre a közterületi drogprevenció ellenőrzést, a "A 18. életévüket be nem töltött személyek kábítószer-, és alkoholfogyasztásának visszaszorítása érdekében a szórakozóhelyek, a zenés, táncos rendezvények és a vendéglátó ipari egységek ellenőrzésének fokozása" program keretében.

A Mezőtúri Rendőrkapitányság Városi Baleset-megelőzési Bizottsága feladatát a minden évben elkészített, helyi munkatervben meghatározottak szerint végzi. Fő célkitűzése, hogy célirányos és hatékony megelőzési módszerek és eszközök használatával javuljon a közlekedésbiztonság a városban. Ennek érdekében pályázatokat hirdet, közlekedésbiztonsági akciókat (Nőnap, Mikulás Kék Angyal stb.) hajt végre a közutakon, valamint prevenció előadásokat tart mind a fiatal, mind pedig az idősebb korosztály részére. Ezek során felhívja városban közlekedők figyelmét a passzív biztonsági eszközök (biztonsági öv, gyermekükés, bukósisak) használatára, az ittas vezetés veszélyeire, a láthatóság fontosságára. Az iskolakezdés alkalmával a rendőrség jelen van az oktatási intézmények előtti gyalogátkelőhelyeken, ahol a gyermekek úttesten történő biztonságos átkelését segíti. Ezen túl rendszeresen átvizsgálják a tanulók kerékpárjait is, felhívva a szülők figyelmét az esetleges hiányzó, de kötelező kerékpár tartozékokra.

Összeségében elmondható, hogy a Mezőtúri Rendőrkapitányság a városban komplex, széleskörű prevenció tevékenységet folytat, melynek során szoros együttműködő, partneri kapcsolatot tart a jelzőrendszeri tagokkal, az Önkormányzattal.

3. Tűzvédelem

A Mezőtúri Hivatásos Tűzoltó-parancsnokság kiemelt célja az emberi élet- és anyagi javak védelme, a katasztrófák megelőzése, gyors és szakszerű kezelése, a helyreállítási munkálatok mielőbbi elvégzése, valamint a katasztrófavédelem komplex rendszerének, célkitűzéseinek való megfelelés. A Mezőtúri Hivatásos Tűzoltó-parancsnokság feladatait a vonatkozó törvényi és

jogszabályi előírásoknak megfelelően hajtja végre, nagy hangsúlyt fektetve az állomány gyakorlatorientált képzéseire, szakmai ismereteinek folyamatos naprakészségére és bővítésére. Működési területén, aktív szakmai felügyelete mellett, a Túrkevei Mentő és Tűzoltó Egyesület is végez tűzoltási és mentési tevékenységet.

A működési terület földrajzi és gazdasági adottságainak megfelelően, a tüzesetek 50%-a szabadtéri tüzeset. A lakóingatlanokban, ipari objektumokban, egészségügyi, és oktatási intézményekben előforduló káresetek száma évek óta alacsony.

Műszaki mentési feladatokat továbbra is leginkább a szélsőséges időjárási viszonyok miatt kell végrehajtania, de a működési területüket átszelő 46-os főközlekedési úton történő gépjárműbalesetek száma is jelentős. Az elmúlt években több súlyos személyi sérüléssel és halállal végződő baleset is történt az érintett útszakaszon.

A gázszivárgással vagy szén-monoxid szivárgással kapcsolatos események száma jellemzően alacsony. Az elmúlt években jelentősebb erőt-eszközt igénylő káreset nem történt, a beavatkozások 99%-át 1 darab gépjárműfecskendővel és málházott szakfelszerelésekkel oldották meg.

Mezőtúr városban az elmúlt 3 évben nőtt a tüzesetek, a műszaki mentések és a téves jelzések száma is, szándékosan megtévesztő jelzés kétszer érkezett a hatóság felé. A jelentős növekedést elsősorban a tavaszi viharos időjárás miatti favágások, és az automata tűzjelző berendezések téves átjelzései okozták. A tüzesetek vonatkozásában a külterületi gázos területek tüzei jellemzőek.

A Mezőtúri Hivatásos Tűzoltó-parancsnokság munkatársai részt vettek a “Ne gyújtsa! Gyűjtse!” elnevezésű kampányban. Több település általános iskolájában tartottak előadást a tüzesetek megelőzésével kapcsolatos magatartási szabályokról, az általános használati szabályok betartásának fontosságáról. Együttműködési megállapodást kötöttek a közösségi szolgálatteljesítés vonatkozásában számos középiskolával. Ennek keretében a diákok rendszeresen járnak a tűzoltóságra, ahol segítséget kapnak a különböző rendészeti, illetve ifjúsági katasztrófavédelmi versenyekre történő felkészüléshez. A “nyitott laktanya” program keretében rendszeresen fogadják a tűzoltólaktanyába ellátogató iskolás és óvodás gyermekeket, valamint bekapcsolódnak az országos Gyermeknap programjába is. A helyi nyomtatott és elektronikus sajtóban (közcélu hirdetések, riportok, nyilatkozatok formájában) folyamatosan tájékoztatják a lakosságot az aktuális, elsősorban tüzmegelőzéssel kapcsolatos tudnivalókról.

A Mezőtúri Hivatásos Tűzoltó-parancsnokság együttműködik a működési területük rendőrségével, a mentőszolgálatokkal és az Önkormányzattal.

4. Katasztrófavédelem

A Mezőtúri Katasztrófavédelmi Kirendeltség alapvető rendeltetése a kirendeltség illetékességi területén élő lakosság élet- és vagyónbiztonságának, a nemzetgazdaság és a kritikus infrastruktúra elemek biztonságos működésének védelme, amely kiemelkedően fontos közbiztonsági feladat. Fő feladata a katasztrófák hatósági megelőzése, a bekövetkezett polgári veszélyhelyzetekben a mentés végrehajtása, a védekezés megszervezése és irányítása, a káros következmények felszámolása, a helyreállítás-újraépítés megvalósítása.

Mezőtúr vonatkozásában az elmúlt 3 évben nőtt a vonulások, a tüzesetek valamint a műszaki mentések száma is. Nagy kiterjedésű szabadtéri tűz nem fordult elő (a kisebb tüzesetek számában történt növekedés), és halálessel járó tüzeset sem történt. Az eseményeket nagy százalékban I-es riasztási fokozatnak megfelelő erővel felszámolták, kis számban valósult meg a II-es riasztási fokozatnak megfelelő egységek helyszíni beavatkozása. A műszaki mentések száma szintén emelkedést mutat, mely egyrészt a viharos időjárás járulékos hatásaira, másrészt a közlekedési balesetek gyakoribb előfordulására vezethető vissza.

Nagyobb területre kiterjedő tűz nem történt, a csapadékszegény időjárás azonban döntően befolyásolja a szabadtéri tüzesetek számát. A korábban előforduló helyek azonban kockázati helyszíneként visszatérően ellenőrzésre kerülnek a kirendeltség által.

A Polgári Védelmi Szakterület nagy hangsúlyt fektet a kockázati helyszínek felkutatására és felülvizsgálatára. Polgári védelmi szempontból kiemelt katasztrófavédelmi esemény nem történt. Nagyrészt a rendkívüli időjárási események következményeinek felszámolása jelentkező feladatként a szakterületen. A lakosságvédelmi célú ellenőrzések (belterületi vízelvezetők, árvízvédelmi műtárgyak állapota, veszélyes fák- fasorok helyszínei, lakossági riasztó és tájékoztató eszközök üzemképessége, befogadóhelyek alkalmassága stb.) végrehajtása folyamatos. A Helyi Védelmi Bizottságok ülésein a katasztrófavédelmi tárgyú témák napirendre és megtárgyalásra kerültek. Az aktuális napirenden túl a katasztrófavédelmi munkacsoportok felkészítése is megtörtént, törzsvezetési gyakorlatokba is bevonásra kerültek. A polgármesterek felkészítése a helyi sajátosságok figyelembevételével történt meg.

A szabadtéri rendezvények (East Fest, Túri Vásár, ArTúr Fesztivál) az utóbbi években egyre növekvő számban kerültek bejelentésre a városban, melyek döntő többsége a nyári időszakhoz kötődött. A szabadtéri és zenés, táncos rendezvények tűzvédelmi és lakosságvédelmi szempontú ellenőrzését és az események figyelemmel kísérését a kirendeltség folyamatosan végrehajtott.

A Mezőtúri Katasztrófavédelmi Kirendeltség illetékességi területén a lakosságvédelmi tájékoztatók, kiadványok mindig az adott időszakra jellemző, szezonális veszélyforrásokat tartalmaznak, melyek a helyi médián és a közoktatási intézményeken keresztül, valamint a kirendeltség közbiztonsági referensei segítségével jutnak el a lakossághoz. A Területi

Tűzmelegelőzési Bizottság támogatásával előadásokat tartottak az oktatási intézményekben és idők otthonában is. Egyre intenzívebben, egyre több formában keresi a kirendeltség a kapcsolatot a városban élőkkel, hangsúlyozva a megelőzés fontosságát, mint közös érdeket.

A társszervekkel való együttműködése kiváló, a közös munkavégzés folyamatos és kiegyensúlyozott. A gyakorlati együttműködések közül kiemelkedő a tűz- és káresetek során az Önkormányzattal történő közös feladatvégzése. Az események kezelése során az építész szakmai kérdésektől, a kárt szenvedett lakosok ideiglenes elhelyezésén át, minden esemény kezelésében konstruktív a kapcsolat.

III. Célok és prioritások

A stratégia célkitűzése, hogy Mezőtúr még biztonságosabb város legyen, feleljen meg az objektív biztonság követelményeinek és a lakosság elvárásainak. Az Európai Városi Charta szerint az európai állampolgároknak “joguk van biztonságos és lehetőség szerint bűnözéstől, erőszakos cselekményektől és agressziótól mentes településeken élni”. A közbiztonság megteremtése, a biztonságos lakóhelyhez való jog megvalósítása kell, hogy a fő prioritás legyen. A Nemzeti Bűnmelegelőzési Stratégia ebben a tevékenységben az önkormányzatoknak jelentős szerepet szánt.

- Általános és hosszú távú cél az objektív biztonság és a szubjektív biztonságérzet közelítése és javítása, az életminőséget javító közbiztonság megteremtése, a bűnözés csökkentése.
- Középtávú cél a közösségi bűnmelegelőzés rendszerének kiépítése a településen. Partnerségi viszony megteremtése az önkormányzat, az illetékes rendészeti szervek, a helyi intézmények, a gazdasági élet helyi szereplői, a civil szerveződések és a lakosság minél szélesebb rétege között.
- Rövidtávú célok az akut problémák, krízisek gyors kezelése, a rossz szubjektív biztonságérzet javítása technikai eszközökkel, és humán erőforrások segítségével. A leírtakhoz források megszerzése pályázat útján, önrész vállalásáról, elkülönített pénzkeret biztosításáról történő gondoskodás.

1. Prioritások

Az országgyűlés 115/2003. (X.28.) határozatával elfogadott társadalmi bűnmelegelőzés nemzeti stratégiájában az alábbi komplex beavatkozási célcsoportokat és területeket jelölte meg

prioritásként:

- A gyermek- és fiatalkori bűnözés megelőzése, csökkentése
- A városok biztonságának fokozása
- A családon belüli erőszak megelőzése
- Az áldozattá válás megelőzése, az áldozatsegítés, az áldozat kompenzációja
- A bűnisméltés megelőzése

2. Az egyes prioritásoknak és beavatkozási területeknek a feladatai

2.1. A gyermek- és fiatalkori bűnözés megelőzése

A fiatal- és gyermekkorúak túlnyomó többsége vagyon illetve személy elleni erőszakos bűncselekményt követ el. A fiatalok egy részének szocializációjává vált az alkohol, gyógyszer fogyasztás illetve a kábítószer/új pszichoaktív szer tapasztalat. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló, többször módosított 1997. évi XXXI. tv. 7. § (1) bek. szerint a gyermeket kizárólag anyagi okból fennálló veszélyeztettség miatt nem szabad családjától elválasztani. A korosztályhoz tartozó bűnelkövetők többségénél azonban jelen van a hátrányos helyzet, a szegénység, a munkanélküliség, és a napi szociális problémák. A fiatalkorú bűnelkövetők jelentős rétege nem dolgozik és nem is tanul vagy ha tanul is, akkor is jellemző az iskolából történő nagy óra számú hiányzás, a csavargás.

Az Önkormányzatnak közre kell működni az alkohol és kábítószer ártalmait a fiatalkorúaknak bemutató felvilágosító munkában, továbbá tájékoztató fórumok megszervezésében a rendőrség, a gyermekvédelmi hatóságok és intézmények, az iskolák igazgatóinak együttműködésével.

Fentiekre tekintettel nagy hangsúlyt kell fektetni a rendőrség, az ügyészség, a gyámhatóság, a család-és gyermekjóléti szolgálat, az iskolák, a pártfogói szolgálat közötti jelzőrendszer és napi kapcsolat fenntartására, annak tovább fejlesztésére. Fokozni kell a gyermekvédelmi jelzőrendszer működésének hatékonyságát. A jelzőrendszer feladata, hogy csökkentse a bűnelkövetés felé sodródó fiatalok számát. Ennek érdekében szoros együttműködés szükséges a jelzőrendszeri tagok között.

Folytatni kell az általános és középiskolákban a rendőrségi bűn- és balesetmegelőzési programokat, mint az iskolarendőre, a D.A.D.A. (Drog Alkohol Dohányzás Aids), az iskolai bűnmegelőzési tanácsadói prevenciós programok. A rendőrség biztonságra nevelő programjainak népszerűsítése, támogatása, annak érdekében, hogy a gyermekek képesek legyenek a veszélyek felismerésére, azok elhárítására. Ezen programok keretében különféle módszerek (előadás, beszélgetés, vita, szemléltetés, élmény pedagógia, szerepjáték) külön és együttes felhasználásával jutnak információkhoz a diákok szakembereken keresztül. Azonban a rendőrség megelőzési

munkatársai nem csak a tanulók, hanem a pedagógusok és a szülők ismeretanyagát is szélesíthetik bűn- és balesetmegelőzési témakörökben. Nagyon fontos a szülők felvilágosításának elősegítése a fiatalkori bűnözésről, annak kockázatairól. A szülői szereppel kapcsolatos segítségnyújtás fejlesztése előadások, közösségi alkalmak, személyes beszélgetések során.

Az iskolák gyermek- és ifjúságvédelmi felelősei szervezzenek olyan programokat, amelyek az utcán csellengő, unatkozó fiatalok számára tartalmas kikapcsolódást jelentenek. Az iskolai pedagógiai programokba, óvodai nevelési programokba be kell építeni a bűnmegelőzési lehetőségeket, vagy ezekkel egyenértékű programokat kell indítani személyiségfejlesztés, én,-és szociális kompetencia fejlesztés területén, valamint olyan alkalmakat, melyek biztosítják az egészség védelmét, valamint a pszichikai gondok megértését. Lehetőség szerint meg kell hívni szakembereket előadások tartására, tanácsadás, segítségnyújtás céljából. A környezeti és természeti értékek védelme érdekében ifjúsági programok, kiállítások szervezése, környezet- és természetvédelmi céllal létrejöv ifjúsági szervezetek támogatása.

Fontos az iskolából kimaradt és a munkanélküli fiatalok számára szabadidő-eltöltési, képzési, átképzési programok szervezése, a sajátos nevelési igényű gyermekekre, és a tehetséggondozásra irányuló tevékenységek fejlesztése, a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű családok segítése, támogatása.

A nehezen kezelhető, deviáns, de még nem bűnelkövető fiatalok, gyermekek részére speciális nevelési, foglalkoztatási program kidolgozása, megvalósítása. A jogkövetés és a kötelezettség-teljesítés kultúrájának terjesztése a fiatalok körében. A gyermekek oktatása a közlekedési szabályokra.

Kiemelkedő feladat lehet egy Kábítószerügyi Egyeztető Fórum működtetése a helyi drogstratégia megvalósítása érdekében. A gyermek- és fiatalkori alkohol- és kábítószer-fogyasztás helyi jellemzőinek feltárása az érintett szervek együttműködésével, a helyi megelőzést szolgáló cselekvési program (drogstratégia) céljainak meghatározása, az abban foglalt rövid-, közép- és hosszútávú célok végrehajtása, különös figyelemmel az alábbi tevékenységekre.

- A drogokhoz való hozzáférés csökkentésének lehetősége.
- A drogokkal kapcsolatba kerülő és a droproblémákkal küzdő egyének és családok segítése.
- Esélyteremtés arra, hogy a fiatalok képessé válhassanak a drogok visszautasítására.

A médiában valósuljon meg egy széleskörű, rendszeres tájékoztatás a stratégia céljairól, az együttműködő partnerekről, a tervezett intézkedésekről és az eredményekről.

Fontos feladata egy, a helyi médián keresztül a lakókörnyezet bűnügyi eseményeiről történő,

hiteles és a megelőzés érdekeit szolgáló, cselekvésre is serkentő tájékoztatás megteremtése.

Törekedni kell arra, hogy minél több rendezvény, verseny, esemény, tehetségkutató program, kisközösségi, lakóhelyi sportverseny szervezésére, lehetőség szerinti támogatására. Törekedni kell az iskolán kívüli művelődést elsegítő könyvtárak, közművelődési intézmények programjainak bővítésére.

A kisebbségi önkormányzatok, a gyermek- és fiatalkori bűnözés megelőzésében, az alkohol- és drogreprevencióban érintett bűnüldözési, egészségügyi, család- és gyermekvédelmi, oktatási intézmények közötti együttműködés további fejlesztése.

A civil és vállalkozói szféra, egyházak lehetőség szerint működjenek közre a bűnmegelőzési, alkohol- és drogreprevenációs programokban, a gyermek- és fiatalkori bűnözés megelőzésében, a drogreprevenációt szolgáló programok szervezésében és anyagi támogatásában.

2.2. Mezőtúr város biztonságának fokozása

A térség, benne a települések biztonsága a helyi problémák összességéből tevődik össze, ezért kezelése és a jogsértések megelőzése elsősorban helyi összefogással valósulhat meg hatékonyan. A jogsértések visszaszorítása össztársadalmi igény és feladat, amelyben az állami is civil szervezeteknek, szervezeteknek az összefogására van szükség.

A bűnözés elsősorban a városokhoz kötődő jelenség. Azonban a városi emberek életminőségét nem csak a bűncselekmények alakulása, hanem egyéb, a közterületeken tapasztalható jogsértések, zavaró körülmények is befolyásolják, mint például a köztisztasággal kapcsolatos szabálysértések, a közlekedés rendjének megsértése.

Az állampolgárok többsége otthonát a nap jelentős részében felügyelet nélkül hagyja, és sokszor védelmére még a manapság már elvárható minimális anyagi ráfordítást igénylő biztonságtechnikai eszközöket sem alkalmaznak. Az emberek között a kapcsolatok is lazábbak, és gyengül a közösségi kohézió.

A rendőrségi jelenlétet fokozni kell azokon a közterületeken, ahol gyakran fordul elő erőszakos bűncselekmény, rablás, garázdaság és vagyon elleni jogsértés. Kiemelkedő feladat a rendőrség szolgáltató funkciójának erősítése, kapcsolattartás a polgárokkal és azok közösségeivel. A rendőrség lakossági kapcsolatainak erősítése az etnikai diszkriminációra, a városon belül előforduló konfliktusokra visszavezethető cselekmények megelőzése érdekében. Az üzleti szféra szereplőinek rendszeres tájékoztatása a vagyon elleni bűncselekmények új formáiról, az azzal kapcsolatos megelőzési lehetőségekről, vagyonvédelemről.

Kiemelt figyelmet kell fordítani a városi fiatalok alkohol- és drogmentes, valamint dohányfüst nélküli szórakozási lehetőségeinek bővítésére. A fiatalkori drogfogyasztás kialakulásának megelőzése érdekében az iskolai prevenció hatékonyságának növelése, a rendőrséggel együtt célzott programok végrehajtása.

A szociális ellátórendszere révén csökkenteni kell az időskorúaknál, az egyedülállóknál, valamint a fogyatékkal él személyeknél a személyes biztonsággal kapcsolatos aggodalmakat. Az Önkormányzatnak évente (a rendőrség beszámolója alapján) értékelnie kell a település közbiztonságának helyzetét, melynek tapasztalatai alapján meg kell tennie a szükséges intézkedéseket. Törekednie kell a folyamatos kapcsolat kialakítására minden olyan állami, gazdasági és civil szervezettel, amely a település biztonságának növelésében szerepet játszhat.

További feladat a bűnelkövetés illetve a sértetté válás szempontjából veszélyeztetett gyermekek, fiatalok és családjaik számára hasznos időtöltés, városi programok elérhetővé tétele. Ennek érdekében pedig szükséges a szabadidős és sportfoglalkozások kiemelt támogatása. A sportegyesületek ösztönzése arra vonatkozóan, hogy a veszélyeztetett fiatalokat vonják be a rendszeres sporttevékenységbe, körükben végezzenek képességfeltáró tevékenységet. Az iskolán kívüli művelődést elősegítő közművelődési intézmények programjainak gazdagítása.

Lényeges olyan foglalkoztatási és képzési lehetőségek kínálatának szélesítése, amelyek a hosszú távú foglalkoztatás feltételeit teremtik meg a szakképzettség nélküliek, az alulképzettek, a tovább- és átképzésben életkoruknál, vagy sajátos élethelyzetüknél fogva hátrányos helyzetben lévők számára. A kiskorú gyermeket nevelő munkanélküli családfenntartók számára foglalkoztatást elősegítő képzési programok és munkaalkalmak szervezése, továbbá speciális foglalkoztatási lehetőségek kialakítása a csökkent munkaképességűek számára.

Kiemelt figyelmet kell fordítani a bűnmegelőzésben szerepet játszó hatóságok és egyéb szervezetek közötti munkakapcsolatok további erősítésére, annak érdekében, hogy az információk a bűnmegelőzésben is hasznosíthatóvá váljanak. A lakosság biztonságát befolyásoló kérdésekben folyamatos felvilágosítás biztosítása. Térfigyelő kamera-rendszer működtetése, további fejlesztése a közterületek biztonságának megteremtése érdekében. A közbiztonság javításában nélkülözhetetlen a helyi írott és elektronikus sajtó szerepvállalása is. Az Önkormányzat tegyen lépéseket arra, hogy a helyi sajtó vegyen részt a bűnözés csökkentésére irányuló kezdeményezésekben, ösztönözní kell az érintett hatóságok, intézmények és a civil szféra együttműködését, nyilvánosságot kell biztosítani a sikeres kezdeményezéseknek.

Az Önkormányzat biztosítsa, hogy a bűnmegelőzési programokról a lakosság tudomást szerezzen, a helyi vállalkozók, üzletek, szolgáltatók és a vendéglátóipari egységek tulajdonosait pedig vagyoniuk védelmére kell ösztönöznie.

A közterület-felügyelők feladata, hogy segítsék az Önkormányzat rendeleteinek betartását, a

közterületek rendjének fenntartását. A közterületek biztonságának fokozása érdekében az érintett szervezetekkel feladatmegosztásra épülő szoros együttműködés szükséges. A közterület-felügyelőknek törekednie kell a minél nagyobb mérvű preventív jelenlétre és beavatkozásra. A szolgálat-szervezés a mindenkori aktuális közbiztonsági helyzetnek megfelelően történjék. A közterület-felügyelőknek és a rendőrségnek a közterületi preventív jelenlét eszközével együttesen és szigorúan kell fellépni a közterületeken és a szórakozóhelyek környékén tapasztalható jogsértések, (környezetszennyezés, engedély nélküli közterület-foglalás, szabálytalan parkolás, szabálytalan kutyatartás) felszámolása érdekében.

A polgárőrségnek az állampolgárok szubjektív biztonságérzetének javítása érdekében a városban és a külterületeken járőrszolgálatot kell végeznie. Feladatát az Önkormányzat, egyéb állami és társadalmi szervezetek segítségével, a rendőri szervekkel szorosan együttműködve a helyi sajátosságok és követelmények figyelembevételével kell ellátnia. A rendőrséggel közösen a szolgálatvezénylések pontosítása és összehangolása után együttes szolgálatot kell teljesítenie.

A közterületi szolgálaton túl azonban a polgárőrök rendszeresen részt vesznek különböző akciókban és ellenőrzésekben a város területén, rendezvényeket, sporteseményeket biztosítanak és környezetvédelmi feladatokat látnak el. Tavasztól őszig a rendezvénybiztosítások száma megnő. Ilyenkor jelentős polgárőri létszámmal kell biztosítani a március 15-i ünnepségeket, a május 1-i ünnepi majális, az East Fest és az ArTúr Fesztivált valamint a Tűri Vásárt. Az év végi biztosítások és ellenőrzések a karácsonyi ünnepekkel összefüggő rendezvényekkel folytatódnak.

A polgárőrök tevékenységük során kiemelt figyelmet fordítanak a közterületek és nyilvános helyek rendjének megóvására. Folyamatosan végzett közrendvédelmi, bűnmegelőzési tevékenységük során hatékonyan közreműködnek a nagy tömegeket vonzó városi rendezvények biztosításában, a közterületek rendjének és biztonságának fokozásában. A polgárőrség tevékenységének, működése hatékonyságának és folyamatosságának elősegítése érdekében az Önkormányzat jelentősen hozzájárul a működési költségek finanszírozásához, az egyesület támogatásához.

Az érintett szervezetek feladata, hogy szorgalmazzák a Szomszédok Egymásért Mozgalom elterjedését, tegyenek meg mindent a lakóközösség ezzel kapcsolatos tájékoztatása, bevonása, a SZEM mozgalom kiterjesztése érdekében.

A város biztonság fokozásának egy új, modern kori eszköze lehet az építészeti bűnmegelőzés. Az építészeti bűnmegelőzés alap gondolata az, hogy az épített környezet kreatív tervezésével, egyszerű, gazdaságos és fenntartható eszközök használatával jelentősen csökkenthetőek a bűnalkalmak.

Már a XIX. század elején felfigyeltek arra, hogy a bűncselekmények fajtánként különböző területekre jellemzőek. A bűneseteket eleinte a területek népsűrűségével, a lakók

életszínelvonalával és az elkövetők lakóhelyével összefüggésben vizsgálták, az építészeti környezet bűncselekményekre való hatását az 1960-as évekre ismerték fel.

A hagyományos eszközök használata, a térfigyelő kamerák és örök önmagukban nem elegendők a bűnalkalmak kiküszöbölésére, így inkább a prevenciós bűnmegelőzésre kell helyezni a hangsúlyt. Számos kutatás bizonyítja, hogy az elszigetelődés, a magas, átláthatatlan kerítések segítik a bűnözőket, elrejtik őket. Az újszerű megközelítés, ami nem a bezárkózásra, hanem az életteli terekre, átláthatóságra, minőségi építészetre alapulva alakítja életterünket, jelentős sikereket ért el a biztonság terén is. Egyszerű, gazdaságos, fenntartható eszközöket használva, a hivatásos felügyelet számának növelése nélkül.

A Lechner Tudásközpont, a Miniszterelnökség és a Nemzeti Bűnmegelőzési Tanács közreműködésével az építészeti bűnmegelőzés területén hatékony, gyakorlati módszereket, ajánlásokat dolgozott ki, magyarországi példákön keresztül, gazdag fotóanyaggal, illetve hasznosítható ajánlásokkal különböző épülettípusokra (családi házakra, lakóparkokra, oktatási intézményekre) és közterületekre (parkok, gyalogos aluljárók, parkolók). Az építészeti bűnmegelőzés a bűnalkalmak csökkentésére helyezi a hangsúlyt, mely során olyan környezet kialakítása a cél, amely eltántorítja a bűnelkövetőt szándékától.

Az építészeti bűnmegelőzés négy alapelvének (természetes felügyelet, jogosultság ellenőrzése, birtokviszony jelzése, fenntartás és karbantartás) szem előtt tartásával a városi bűncselekmények száma jelentősen csökkenthető. Ezek megvalósulását többek között olyan tervezési módszerek segítik, mint a megfelelő világítás, a zezugos terek elkerülése vagy a tájékoztatás (térképek, jelzések elhelyezése).

A természetes felügyelet, vagyis a közösségi kontroll során szükség van arra, hogy a járókelők nyitott szemmel járjanak. A megfelelő világítás, a rendezett növényzet segíti a terület átláthatóságát, az illetéktelen személyek észlelését. A jogosultság ellenőrzése megnehezíti és a támadó számára kockázatosabbá teszi a behatolást, ez nem csupán biztonságtechnikai eszközökkel valósítható meg, hanem olyan megoldásokkal is, amik természetes módon vagy passzívan határolják le a területet (például járdavezetés, burkolat, átlátható kerítés). A területről kialakuló összképnek nagy hatása van a bűncselekmények elkövetésére. A birtokviszony jelzésével a tulajdonosok felelősségérzete erősíthető meg, és ez hozzájárul a negyedek, fenntartás és karbantartás elvének megvalósulásához is.

A különböző épülettípusokra és közterületekre vonatkozó ajánlások az alapelvekre támaszkodva készültek. A parkok, sétányok és játszóterek kapcsán olyan ajánlásokat fogalmaztak meg, mint a megfelelő fényerejű, káprázásmentes világítás, belátható sétányok, változatos terület használat, több bejárati és kijárati pont kialakítása, térkép elhelyezése a bejáratnál, a nyitvatartási idő egyértelmű jelölése, vandálbiztos hulladékgyűjtők elhelyezése vagy a fák és cserjék folyamatos metszése a rejtekhelyek kialakulásának elkerülése érdekében.

Az Önkormányzat feladata, hogy a jövőbeni közterületi létesítmények építésekor, fejlesztése, tervezése során vigyelembe vegyék az építészeti bűnmegelőzési alapelveket, ajánlásokat. A megfelelően alkalmazott építészeti eszközökkel való bűnmegelőzés ugyanis emeli az épített környezetünk színvonalát és biztonságos, magas életminőséget is teremt.

2.3. A családon belüli erőszak megelőzése

A gyermekek, a nők, az idősek valamint a külterületeken és fogyatékkal élők a legkiszolgáltatottabbak, kiemelt kockázatúak az áldozattá válásban. A családon belüli erőszak különösen sok gyermek és nő számára jelent folyamatos bántalmazást (például testi sértés, garázdaság, zaklatás, kiskorú veszélyeztetése, tartás elmulasztása, kapcsolati erőszak). A családon belüli erőszakkal kapcsolatos bejelentéseket a rendőrség kiemelten kezeli a vonatkozó ORFK normának megfelelően, azonban a jelzőrendszeri tagoknak is fontos szerepe van annak észlelésében, a szükséges intézkedések megtételében.

A kutatások azt mutatják, hogy azok a gyermekek, akik bántalmazó közegben nőnek fel illetve akiket gyakran bántalmaznak, maguk is hajlamosabbak arra, hogy a konfliktusok során erőszakot alkalmazzanak. A gyermekek áldozattá válásának oka az elkövetővel (szülővel, családtaggal, idegennel) szembeni kiszolgáltatottság, védekezésre, illetve akaratnyilvánításra képtelen állapot. A családon belüli erőszak esetén a kiskorúak a bántalmazások és a veszekedések tanúi rendszeres jelleggel, de előfordul az is, hogy a bántalmazások alanyaivá válnak.

A családon belül történt jogsértések esetén az elkövetők elsősorban a nők és gyermekek gyengébb fizikai adottságát használják ki a cselekmény elkövetésekor, illetve az is jellemző, hogy a férfiak a partnerkapcsolati konfliktusok során az erőszakot, fenyegetést, a fizikai bántalmazást helyezik előtérbe. Mindig magas a látenciában maradt áldozatok száma azon esetekben, ahol az elkövető a családfenntartó, mivel az áldozat számára visszatartó erő a feljelentés megtételében az, hogy így veszélybe kerülhet a család létfenntartása. A tapasztalatok szerint a családon belüli erőszak áldozatává vált személyek kérnek ugyan segítséget, de gyakran még az érdemi intézkedés előtt meggondolják magukat és elzárkóznak a további együttműködéstől. A visszahúzódás okai között szerepel a félelem, az érzelmi függőség, a családon belüli állandó fenyegetettség és az anyagi kiszolgáltatottság.

Ilyen esetekben gyors, hatékony beavatkozás szükséges, az egyes segélykérésekre azonnal reagálni kell. A gyermekveszélyeztetés miatt indult nyomozásról azonnali jelzést kell adni a gyermekvédelemnek. Szükséges a kötelező pártfogó felügyelői vélemény és javaslat mielőbbi elkészítése, a bünteljárás keretében a családon belüli erőszak körülményeinek feltárására.

Fontos az alkoholistá, kábítószer fogyasztó életmód miatt veszélyeztetett gyermekek preventív védelme, a korai beavatkozás, jelzés a védelmi és a szakellátást biztosító szolgálatoknak. A kórosan agresszív személyek kezelése a környezetben élők védelmére védő-óvó intézkedések

megtétele. A védőnői hálózat, az egészségügyi alap- és szakellátás szereplőinek felkészítése a probléma észlelésére, kezelésére, a szükséges jelzések megtételére.

Azonnali reagálás szükséges az iskolákban, kollégiumokban előforduló erőszakos megnyilvánulásokra. A családon belüli erőszak áldozatainak orvosi, jogi és pszichológiai segítése, családterápia, tanácsadás megszervezése, a családi erőszak kezelésével foglalkozó segítő szakemberek ismereteinek növelése, képzése. Az erőszakmentes családi életre nevelés legyen hangsúlyos része a gyermekvédelmi gondoskodásnak.

Az önkormányzat fejtsen ki koordinációs tevékenységet a települési jelzőrendszer hatékony működése, illetve annak szereplői bevonása, aktivizálása érdekében. Kísérje figyelemmel a családon belüli erőszak és az áldozattá válás megelőzése érdekében kiírt pályázatokat. Fontos a válás és más családi krízishelyzetek feloldását felvállaló civil szervezetek támogatása, a családi erőszakkal veszélyeztetett környezetben nevelkedő gyermekek, a családi konfliktusokkal terhes, alkoholisták környezetében nevelkedő fiatalok és a szülők számára számára sport- és szabadidős tevékenységek, vakációk szervezése.

Médiakampányt kell folytatni a családon belüli erőszak ellen, melynek keretében tájékoztatást kell adni a segélykérés lehetégeiről, a szülői felelősségről, és azokról a fórumokról, ahová az érintettek (különösen a gyermekek) fordulhatnak.

2.4. Az áldozattá válás megelőzése, az áldozatsegítés, az áldozat kompenzációja

Statisztikai adatok szerint Mezőtúr településen bűncselekmény áldozatává elsősorban vagyon elleni bűncselekmény miatt válnak az emberek. A vagyon elleni bűncselekmények anyagi következményeinek túlnyomó részét az áldozatok, a megelőzési költségeket pedig maguk az állampolgárok viselik. A kár megtérülésére vonatkozó esély igen alacsony szintje miatt csökken a feljelentési hajlandóság és a hatóságokkal való együttműködési szándék.

Az áldozatok (lelki és fizikai) kárának enyhítését ma még nem szabályozza törvény. A hatályos eljárási szabályok is csak korlátozottan védik, szolgálják a sértettek érdekeit. A Mezőtúri Rendőrkapitányságon kijelölt áldozatvédelmi referenst az áldozatok felkereshetik különféle problémájukkal, és a tanácsadást követően az intézkedésre jogosult szervhez irányítják őket. Az áldozatsegítési megkeresések alapján kiállításra kerülnek az áldozatsegítő igazolások is.

Fontos a gyors, hatékony rendőrségi beavatkozás az egyes segélykérésekre. Az áldozat a bűnüldöző hatóságokkal való első kapcsolattól kezdve szükséges, hogy hozzáférjen az érdekei védelmében minden fontos információhoz, beleértve azoknak az ügyfélszolgálatoknak és szervezeteknek a megnevezését, amelyekhez segítségért fordulhat. Lényeges az áldozattá válás konkrét kockázatának jelzése az érintett intézmények (idősek otthona, iskolák) felé. Gondoskodni kell az „áldozatbarát” eljárásjogi garanciák, speciális jogok rögzítéséről és alkalmazásáról, a

sértett eljárásjogi helyzetének erősítéséről, a kárának belátható határidőn belüli megítéléséről. Biztosítani kell a bűncselekmények által okozott erkölcsi és anyagi kár enyhítését, a természetbeni jóvátételt, a közösség kiengesztelése szempontjainak széles körű alkalmazását.

Kiemelkedő feladat a büntető igazságszolgáltatás és az egészségügyi szolgálatok együttműködésének megteremtése az áldozatvédelem érdekében. Az újszülöttek sérelmére elkövetett bűncselekmények csökkentése érdekében a nem kívánt terhesség megelőzéséről szóló felvilágosítás az iskolákban.

Lényeges a családok, az életkoruk, családi helyzetük, egészségi állapotuk miatt védelemre szorulóknak számára áldozat-megelőzési programok kidolgozása, bevezetése. A szenvedélybetegségek megelőzésével kapcsolatos programok további szélesítése, különös tekintettel a nevelési, oktatási intézményekre, valamint a fokozottan veszélyeztetett társadalmi csoportokra. Kiemelt figyelmet kell fordítani a fokozottan veszélyeztetett fiatalok rendszeres sportolásba történő bevonására. A sportszerű viselkedés kultúrájának erősítése, a fizikailag gyengébbek védelme érdekében.

A kiskorú áldozatok közül az egyik legveszélyeztetettebb csoport a gyermek- és lakásotthonokban élők, akik közül sokan a rendszeres szökéseik miatt válhatnak potenciális áldozattá vagy túlnyomó részük bűnelkövetővé. Meg kell szüntetni a gyermekvédelmi gondoskodásban nevelkedők fizikai, anyagi kiszolgáltatottságát. A gyermekvédelmi gondoskodásból kikerülő fiatalok utógondozásában az áldozattá válás megelőzése érdekében a fokozott felelősséget érvényesíteni kell. További feladata a diszkrimináció csökkentése, a cigányság kultúrájának, szokásainak, hagyományokon alapuló viselkedési módjainak megismertetése a velük kapcsolatba kerülő hatóságokkal, intézményekkel, szolgáltatókkal.

Meg kell teremteni a bűnüldözés, a büntető igazságszolgáltatás és az oktatási intézmények együttműködését az áldozatvédelem érdekében, annak elérése céljából, hogy a reális kockázatok tudatosuljanak a tanulók körében. Konfliktuskezelő programok integrálása az iskolai oktatásba, erőszakmentes problémamegoldó technikák tanítása. Az iskolán belüli kirekesztés elleni hatékony fellépés. Az iskolai, kollégiumi erőszak, zsarolás áldozatainak hatékony védelme. Az alkohol és a kábítószer hatása alatt állók áldozattá válás nagyobb kockázatának tudatosítása.

Az Önkormányzat feladata a települési jelzőrendszer, az ágazati, szakmaközi, civil és egyházi koordináció szervezése, valamint az áldozattá válást megelőző áldozatvédelmi, valamint közbiztonság-, ifjúság-, sport-, oktatás- politika, a gyermekvédelem koordinálása. A hátrányos helyzetben lévők egyenlőbb esélyének megteremtése a fizikai védettségre, a biztonságra. Az üzleti élet és a szolgáltatók érdekeltségének fokozása az áldozattá válásuk megelőzésében, vagyonbiztonságuk, az általuk foglalkoztatottak és ügyfelek biztonságának javítása. A szolgáltatók információinak felhasználása a bűnmegelőzési stratégiák kialakításában, az önvédelmi készség javítása.

2.5. A bűnismétlés megelőzése

Minden olyan egyedi ügyben alkalmazott büntetés, amely alkalmas a bűnismétlés veszélyének csökkentésére, bűnmegelőző hatású. Minden olyan büntetés-végrehajtásban alkalmazott módszer, amely a bűnelkövetők társadalmi integrációja érdekében valósul meg, csökkenti a bűnismétlés esélyét, tehát a bűnmegelőzés célját szolgálja.

Óvjuk meg a potenciális visszaesőket az újabb bűnelkövetéstől. A büntetőjogi szankció hatálya alatt álló személynél a további bűnelkövetés feltételeinek befolyásolására a közvetlen környezet hivatott. Ennek lehetséges eszköze az utógondozói rendszer talpra állítása és hatékony működtetése, valamint a börtönben lévők rászoruló kiskorú családtagjainak védelme, integrációs esélyeinek erősítése. A jogkövető magatartás kialakítása a bűnelkövető viselkedés megváltoztatását segítő programokkal, a családi felelősség erősítése.

Önkormányzati feladat a pártfogó felügyelettel való együttműködés. A pártfogó felügyelői szolgálat működtetésének egyik célja, hogy az elkövető személyiségében, életkörülményeiben rejlő, a bűnismétlésre vezető kockázatokat feltárja és ezek hatását csökkentse, ezzel elősegítse a társadalmi integrációt és a bűnismétlés megelőzését. Fontos az igazságszolgáltatási és a szociális szféra folyamatos együttműködésének megteremtése a pártfogó szolgálat közvetítésével. A büntetés-végrehajtási intézményekből feltételeken szabadulók társadalmi integrációjában a szubjektív feltételek és az objektív lehetőségek erősítése. A jogkövető magatartás kialakítása a bűnelkövető viselkedés megváltoztatását segítő programokkal, a jogerősen elítéltek szembesítése az elkövetett bűncselekményeik következményével.

Iskola utáni és szünidei elfoglaltságok szervezése a büntetés vagy utógondozás hatálya alatt álló fiatalok számára. A gyermekvédelmi gondoskodásban lévők számára pedig erőszakmentes konfliktusfeloldó technikák integrálása az erkölcsi nevelésbe, alkohol- és drogmentes környezet és szabadidős programok biztosítása.

Fontos a kortárs csoportok negatív befolyásának csökkentése. Az alkohol és drog hatása alatt bűncselekményt elkövetőket segítő intézmények, csoportok megalakulásának támogatása. A helyi közösségi programokba, szerveződésekbe be kell vonni a büntetés és utógondozás hatálya alatt állókat. A bűnözéssel kapcsolatos előítéletek csökkentése érdekében a lakosság tájékoztatása. A bűnelkövetőket támogató civil kezdeményezések felkarolása. A büntetés és utógondozás hatálya alatt állók foglalkoztatási feltételeinek javítása. A börtönben lévők családtagjai közül a felnőtt személyek foglalkoztatásának elősegítése.

Önkormányzati feladatvállalás a bűnelkövetők reintegrációjának megvalósítása érdekében, a stratégiában foglaltak megvalósítása érdekében folyamatos koordináció szükséges a rendvédelmi és igazságszolgáltatási szervek, az önkormányzat bizottságai, a Gyámhivatal, az oktatási és

kulturális intézmények vezetői, a gyermek- és ifjúságvédelmi intézmények vezetői, a pedagógusok, a szociális és egészségügyi ellátó rendszerben dolgozók, a házi- és szakorvosok, a védőnők, a családsegítők, a közterület-felügyelők, a polgárőrök, a kisebbségi önkormányzatok, a gazdasági élet szereplői, a munkaügyi szervek és a civil szervezetek, egyházak között. A bűnmegelőzési stratégiában foglaltak végrehajtásával kapcsolatos, bűnmegelőzést szolgáló, elősegítő kezdeményezések összehangolása.

Az oktatási intézményekben a továbbiakban is folytatni kell a prevenciós programokat, szorgalmazni és támogatni kell minden kezdeményezést, amely a fiatalok bűnmegelőzéssel kapcsolatos felvilágosító célzatú, és az egészséges életmódra, a jogkövető magatartásra, a környezet megóvására, a szabadidő hasznos és kulturált eltöltésére nevel.

Ennek érdekében szükséges a Községi Művelődési Ház ifjúsági és közművelődési tevékenységének erősítése, a veszélyektől mentes szórakozási lehetőségek bővítése (filmklub, alkoholmentes disco, stb.) Kiemelt hangsúlyt kell fektetni a droghasználat megelőzését szolgáló szabadidő-eltöltési lehetőségekre.

IV. Összegzés

Mezőtúr város bűnügyi stasztikájának elemzéséből megállapítható, hogy a település bűnügyileg nem fertőzött, a kisebb súlyú bűncselekmények elkövetése jellemzi. A település közbiztonsága egyéretelműen jónak értékelhető.

A városban széleskörű bűnmegelőzési programokat működtet a rendőrség, a lakosság prevenciós tájékoztatása pedig folyamatos.

A bűnmegelőzési eredmények további eléréséhez, az együttműködés, a szerepvállalás fokozásához azonban hosszabb időre van szükség. Az eredményesség vonatkozásában további meghatározó szempont lehet még a mindenkori költségvetésben bűnmegelőzésre felhasználható források nagysága, mértéke is.

Azonban összességében megállapítható, hogy a különböző célterületeken meghatározott feladatok hatékony végrehajtásával egyértelműen javulhat a város közbiztonsága. Az Önkormányzatnak azonban ehhez szüksége van a vele szorosan együttműködő partnerekre, a közös feladatvállalásra, annak érdekében, hogy Mezőtúr város lakossága biztonságban, lehetőség szerint bűnözéstől, erőszakos cselekményektől és agressziótól mentes településen éljen.

Készítette:

Baranyiné Fodor Zsuzsanna

Záradék:

Mezőtúr Város Önkormányzatának Képviselő-testülete .../2019..... számú önkormányzati határozatával hagyta jóvá.